

DISPUTATIO V.

De Intellectu, & Voluntate Christi.

532. Superfluum examinanda hac disputatione ea, quæ ad intellectum, seu scientiam Christi Domini quæ hominis, atque itaque ea, quæ ad ejus voluntatem, seu ad gratiam, & habitus supernaturales pertinent; nam ea, quæ ad libertatem ejus, cum præcepto moriendi compossibilem, spectant, jam supra examinata sunt. Itaque modo, seu prima quaestione inquirendum, an Christus jam in terris habuerit visionem beatificam; an præter eam habuerit etiam alias scientias, seu infusus, seu acquisitas; & quænam objecta cognoverit. Secunda autem quaestione agendum de voluntate Christi, & querendum, an Christus præter gratiam unionis habuerit quoque aliam gratiam habitalem, similem nostræ, quæ cum sanctificaverit: an præterea habuerit gratiam capitis: an per gratiam fuerit factus filius adoptivus DEI, &c. Hæc, & similia tractanda superflua sunt; quia tamen quaestio, an Christus habuerit intellectum creatum, exactè tractari non potest, quin simul examinetur, an habuerit etiam voluntatem creatam; hinc simul statim sub initium de utraque hac potentia agemus.

QUÆSTIO I.

De Intellectu Christi Domini.

ARTICULUS I.

An in Christo detur Intellectus creatus, & Voluntas creata.

533. Dico 1. Christus Dominus præter voluntatem Divinam, habet etiam humanam, seu creatam. Hæc conclusio est de fide, definita in Synodo VI. seu Constantinopolitana III. ubi actione 4. in epist. Agathonis Papæ ad imperatorem, habentur hæc verba: *Cum duas autem naturas, duasque naturales voluntates, & duas naturales operationes, confitemur, in uno Domino nostro Jesu Christo, non contrarias eas, nec adversas ad alterutrum dicimus, sicut à via veritatis errantes Apostolicam traditionem accusant: absque impietas à fidelium cordibus; in quibus clarè habetur nostra conclusio. Idem definitum est in Synodo VII. seu Nicæna II. actione 7. in Definitione his verbis: *Dein duas voluntates, & actus, secundum naturarum proprietatem in Christo prædicamus, quemadmodum sexta Constantinopolitana Synodus definiit. Idem definitum jam prius fuerat in Concilio Lateranensi sub Martino I. a. 642. consultatione 8. canon. 10. Si quis secundum SS. Patres non confiteretur propriè, & secundum veritatem duas**

unius, ejusdemque Christi DEI nostri voluntates, coherentes unius, Divinam, & humanam... condemnatus sit. Tandem idem rursus definitum est in Florentino in Decreto Eugenii pro Armenis, ubi isdem Armenis traditur definitio sexti Concilii, & dicitur: *Et duas voluntates naturales in eo, & duas naturales operationes, indivisè, inconvertibiliter, inseparabiliter, inconfuse, secundam Sanctorum Patrum doctrinam adæquè prædicamus. & duas naturales voluntates, non contrarias, juxta quod impiè asseruerunt hæretici &c.*

534. Colligitur hæc veritas etiam clarè ex Scripturis. Sic dicitur Luc. 22. v. 42. *Veruntamen non mea voluntas, sed tua patet:* ergo datur in Christo voluntas, quæ non sit Divina. Rursus ad Philippens. 2. v. 8. dicitur de Christo: *Factus obediens usque ad mortem:* hæc obedientia non potest esse in voluntate Divina: ergo est in humana. Quare ex his clarè habetur, in Christo fuisse duplicem voluntatem, sive per hæc intelligatur potentia volendi, sive ipse actus, seu volitio: imò ex his locis Scripturæ aperte interius actus voluntatis, ex quo facilè inferitur quoque potentia. Ratione etiam Theologica facile probatur hæc veritas. In Christo dantur due nature integræ cum suis proprietatibus naturalibus: ergo debent etiam dari due voluntates. prob. conseq. in primis voluntas Divina est identificata cum natura Divina: ergo in Christo debet dari 2. Voluntas humana, vel etiam est identificata cum natura humana, seu cum anima, ut est communis nostrorum: vel saltem est proprietas, aut potentia naturalis, & necessariò à natura humana emanans: ergo etiam illa adest in Christo, adæquè utraque, tam Divina, quam humana.

535. Dico 2. In Christo etiam datur duplex intellectus, Divinus, & humanus. Est iterum de fide. Prob. Suppositis definitionibus Conciliorum, allatis n. 533. de duabus naturis, & voluntatibus, in Christo datae sunt due nature integræ, & earum proprietates naturales: id quod etiam clarè habetur in Synodo VI. actione 4. in epist. Agathon. Papæ, paulo ante verba n. 533. cit. ubi dicitur: *Omnia duplicia unius, ejusdemque Domini Salvatoris nostri Jesu Christi, secundum Evangelicam traditionem asserimus, id est, duas ejus naturas prædicamus, Divinam, scilicet, & humanam, ex quibus, & in quibus, etiam post admirabilem, atque insepabilem unionem subsistit. Et utramqueque ejus naturam, proprietatem naturalem habere, confitemur, & habere Divinam omniam, que Divina sunt, & humanam omniam, que humana sunt absque ulla peccato: atque ad quamvis naturam rationalem hæc etiam intellectus, non minus, quam voluntas: ergo in Christo etiam datus fuit duplex intellectus, Divinus, & humanus.*

Confirm. In eadem Synodo VI. actione 19. in edicto Constantini Pogonati, approbato à Leone II. ante medium, dicitur Christus

carne sumpsisse nobis consubstantialem, & hanc sibi, mediante anima rationali, & intellectuali, commixisse, atque formasse: ergo Christus habuit animam præditam intellectu, adæquè etiam habuit intellectum. Rursus S. Gregorius Nazianzenus orat. 2. in pascha, quæ est 42. longe ante medium ait: *Qui nullo loco contineri potest, intervenit anima intellectus, inter Divinitatem, & carnisque crassitiam interjectæ, continetur.* S. Damascenus l. 3. de orthodoxa fide. c. 6. ait: *DEI Verbum per mediam mentem carni unitum est, interjectam videlicet inter DEI puritatem, & carnis crassitiam.* Similia plura dabit Vaquez tom. 1. in 3. p. disp. 37. c. 5. atque hæc significant, Verbum assumpsisse carnem propter animam rationalem, ut explicavimus n. 224. adæquè etiam assumpsisse ipsam animam rationalem, seu intellectum, hinc animam præditam intellectu.

Confirm. 2. Christus Dominus habuit voluntatem humanam, ut probatum: ergo etiam habuit intellectum humanum. prob. conseq. voluntas præsupponit intellectum; nam volitio præsupponit intellectum; & hæc intellectum: ergo. Confirm. 3. Natura humana Christi (ut mox sequenti conclusione probabitur) non intellexit per intellectum Verbi: ergo intellexit per intellectum humanam: ergo habuit intellectum humanum. prima consequentia est clara; non enim natura humana caruit omni intellectu, per quam aliquid intelligeret: secunda conseq. etiam est clara, & probatur facillè sic. Ad intellectum humanam præsupponitur intellectus, qui, tanquam principium necessariò requisitum, seu tanquam potentia vitalis, eam intellectum producat, & tanquam subjectum, respectu cujus intellectus, vel cognitio specialiter immanens est, eam recipiat: atque tale principium vitaliter producens, vel subjectum recipiens intellectum humanam, non potest esse intellectus Divinus, quantumvis Christo unitus: ergo debuit Christus habere intellectum humanum.

536. Dico 3. Natura humana Christi non intellexit per intellectum Verbi. ita omnes. Prob. Intellectus, qui aliquis intelligit, est actio vitalis ipsius (nam intellectiones, & volitiones, sunt vita in actu secundo, DEI, Angelorum, & animarum rationalium) sed actio vitalis necessariò debet producere ab eo, qui vivit per ipsam (quæ juxta omnes est actio immanens suo principio productivo, per eam viventi: estque per se clarum, quòd nemo formaliter vivat per actionem ab alio productam; cum ipsum vivere in actu secundo sit exercere suam vitam) ergo etiam intellectus, per quem intellexit, ac vixit natura humana Christi, & respectu cujus necessariò fuit actio vitalis, debuit esse producta ab eadem natura: atque intellectus Verbi non potuit à natura humana produci: ergo neque potuit natura humana Christi per intellectum Verbi intelligere.

Licet autem fors obici posset, quòd intellectus Verbi unita fuerit humanitati, sicut

unita fuit ipsa natura Divina, tamen facillè responderetur, quòd non fuerit unita ut actio vitaliter immanens ipsi humanitati, tanquam subjecto inhesionis, ex quo generata, vel producta fuerit; cum intellectu Verbi, neque ex humanitate potuerit produci, neque esse exercitium vitæ humanæ, neque etiam humanitatem denominare viventem: quæ omnia debent reperiri in illa intellectione, per quam humanitas debet reddi intelligens. Aliud non videtur quidquam, alicujus momenti, contra hanc conclusionem obici posse.

Alia tamen esset quaestio, an non humanitas Christi possit causaliter intelligere per intellectum Verbi: per quòd si aliud non intelligatur, quam quòd intellectus Verbi, quæ realiter est omnipotentia DEI, sit etiam aliqua causa intellectus humanæ in Christo, facillè potest concedi; nam sic quilibet homo intelligit per intellectum Verbi (sed non videtur in hoc sensu institui quaestio) si autem intelligatur, quòd Verbum habeat specialem influxum in intellectiones humanitatis Christi, id negandum est; nam ad extra sunt indivisibilia opera Trinitatis ex Concilio Tolitano XI. citato n. 204.

537. Dico 4. Voluntas humana Christi non fuit contraria voluntati Divinæ. ita iterum docet fides, ut patet ex Conciliis Constantinopolitano, & Florentino n. 533. citatis, & aliis, quæ citat Lugo de incarnatione disp. 25. n. 6. Habetur etiam eadem veritas in Scripturis: sic dicitur Joan. 4. v. 34. *Meus est, ut faciam voluntatem ejus, qui misit me.* & Joan. 8. v. 29. *Ego, qui placita sunt ei, facio semper.* Confirm. Quidquid DEUS circa Christum voluit, hoc pertinuit ad statum Christi: ergo Christus illud scivit, ergo etiam fecit, primam consequentiam suppono infra probandam: secunda patet ex eo, quòd Christus omnem voluntatem DEI fecerit, imò probabilius ad eam faciendam, moraliter, vel etiam physice consequenter, necessitatus fuerit ex dictis n. 449. Sanè, si voluntas DEI fuit efficax, & præceptiva, Christus non potuit aliter facere, saltem, nisi impedisset præceptum: quo tamen impedito, eo ipso voluntas DEI absolute efficax non fuisset.

538. Ob. 1. contra primam conclusionem. Voluntas non potest dari, nisi sit domina sui actus: sed in Christo voluntas humana non potuisset esse domina sui actus: ergo prob. mi. voluntas humana Christi necessariò debuisset sequi ductum, & motum voluntatis Divinæ: ergo non potuisset esse domina sui actus. Confirm. 1. Honorius I. in literis suis ad Sergium Constantinopolitanum Monachum (quæ habentur in Synodo VI. actione 12. ante medium) scribit: *Unam voluntatem fatemur Domini Nostri Jesu Christi:* ergo tantum datur una, eademque Divina voluntas in Christo. Confirm. 2. Omnis operatio Christi est Theandrica, sive Divino-humana: ergo tantum datur una operatio, quæ simul est nature Divinæ, & humanæ: non autem datur duplex.

Resp. dist. ma. voluntas non potest dari

ri, nisi sit domina actus sui liberi. conc. ma. nisi sit domina actus sui necessarii. neg. ma. & diff. sic mi. neg. conseq. ad prob. diff. ant. voluntas Christi necessarii debuit sequi ductum voluntatis Divinae in actibus necessariis. conc. ant. in actibus liberis. neg. ant. & conseq. Voluntas Divina non omnia absolute efficaciter a Christo voluit, sed reliquit ei libertatem in multis, de quo vide *n. 427. & seq.*

Ad 1. confir. neg. conf. In primis aliud est voluntas *una*, aliud est *tantum una*: sic omnes Catholici admittunt, fidem iustificare, sed non solam; & fidem necessariam esse ad salutem, sed non tantum. Dein per voluntatem unam intellexit Honorius tantum unam moraliter, id est, conformem voluntati Divinae, sive huic non contrariam; cum enim Sergius Constantinopolitanus scriberet, praedicare quosdam in Christo duas voluntates contrarias, respondit Honorius, unam voluntatem esse dicendam. Et hanc fuisse mentem Honorii, est clarissimum legenti illas litteras totas. Insuper id testatur est secretarius Honorii, qui eas litteras scripsit, videantur dicta *tract. de virt. Theol. n. 388.* ubi de hac controversia fuisse actum.

Ad 2. confirm. Resp. neg. conseq. Haec vox *Theandrica* originem habuit a Dionysio, ut testatur Petavius: sensus autem tantum est, quod sint actiones DEI, & hominis, quatenus scilicet illud suppositum, cui actiones tribuuntur, est DEUS-homo. Speciatim autem hoc nomen tribuitur operibus Christi Domini miraculosis, seu actionibus mixtis, ut vocat Petavius, in quibus utraque natura specialiter operata est: e. g. quando ambulavit Christus super mare, vel oculos caeci linit vitulo, ubi tactus oculorum est actio specialis naturae humanae: illuminatio vero est actio naturae Divinae.

339. Ob. 2. contra 4. conclusionem. *Marc. 7. v. 24.* dicitur de Christo: *Ingressus domum neminem voluit scire, & non potuit latere*: haec voluntas humana Christi fuit contraria Divinae; quia DEUS efficaciter decrevit, ut Christus non lateret: ergo. Confirm. 1. Christus *Matth. 26. v. 39.* ait: *Pater mi, si possibile est, transiens a me calix iste*: ergo voluit mortem evitare, adeoque habuit voluntatem contrariam voluntati Divinae. Confirm. 2. Si Christus non potuit habere voluntatem contrariam Divinae, non fuit liber: sed fuit liber: ergo. Resp. neg. mi. Voluntas Christi tantum inefficax, neque fuit prohibita, neque fuit contraria voluntati efficaci DEI. Sic etiam mercator, qui in periculo naufragii vult inefficaciter retinere merces, at tamen efficaciter vult eas proicere, dum videt, se eas una cum vita servare non posse, non habet voluntates vere contrarias. Fuit autem voluntas latendi in Christo tantum inefficax, qua quidem inexcitabatur, ad adhibenda aliqua media occultationis: sed etiam ista non erant prohibita; quamvis DEUS noluerit, ea habere effectum.

Ad 1. confirm. neg. conf. Christus

verbis objectis statim addidit haec alia: *Et rursus tamen non sicut ego volo, sed sicut tu*: ut scilicet ostenderet, se tantum inefficaciter mortem nolle. Hinc, ut observat Gortz *de incarnat. n. 260.* voluntas Christi efficacax, & absoluta, semper fuit impleta, saltem ex speciali providentia, ac directione scientiae mediae: voluntas autem Christi tantum inefficax non fuit semper impleta: quod non est absurdum; cum nec voluntas Divina, licet affectivè efficacax, tamen effectivè tantum inefficax, semper impleatur: e. g. voluntas, qua DEUS vult, omnes homines salvos fieri, in plurimis non impletur. Ad 2. confirm. neg. ma. Libertas in Christo non est ad peccandum, vel positivè imperfectè agendum; haec enim libertas est defectuosa, & tantum aliis hominibus conveniens; unde in Christo fuit tantum libertas inter bonum, & bonum, vel specie diversum, vel melius: eaque vel antecedens, vel consequens, (de qua *re n. 449.*) sic etiam DEUS, licet sit liberissimus, non tamen est liber ad bonum, & malum.

ARTICULUS II.

An Christus etiam in terris habuerit visionem Beatificam, vel alias scientias.

540. **T**riplex, seu strictè loquendo quadruplex, à Theologis examinari solet in Christo scientia. Prima est scientia visionis beatificae, quae est illa, qua Beati vident intuitivè DEUM, & probabiliter in DEO etiam aliquas creaturas: in qua visione, saltem, quatenus repraesentat DEUM, partialiter consistit beatitudo formalis. Secunda est scientia infusa, qua quis res creatas in se directè, DEUM vero indirectè, & quasi ænigmaticè videt, quaeque est habitus, non acquisitus per actus nostros, sed à DEO infusus: & alia quidem dicitur scientia per se infusa; quia non potest acquiri per actus nostros: sed exigit infundi sine illorum praecedentia: alia vero dicitur scientia per accidens infusa; quia per se acquiri quidem potuisset per actus nostros, sed tamen, hic & nunc, sine illis à DEO infunditur, uti Adamo fuisse infusa multae scientiae, quas per actus frequentatos acquirere potuisset. vide *tract. de virt. Theol. n. 21.*

Tertia est scientia acquisita, quae aliquando confunditur cum experimentalis: at, si strictè sumatur, seu ut distincta à scientia experimentalis, est illa, quae acquiritur, dum intellectus à phantasmatis abstractis speciei, & per has juvatur ad elicendas cognitiones abstractivas, de qua iterum *n. 544.* Quarta est scientia experimentalis, quae scilicet dependenter ab actibus experimentalibus sentium acquiritur, de qua rursus *n. 544.* Differt scientia acquisita, & experimentalis à scientia infusa, saltem si sit per se infusa, quod operando per istam, seu infusam, non debeamus converti ad phantasmata, nec dependenter ab his operari: at verò, si opere-

An Christus etiam in terris habuerit visionem Beatificam, vel alias scientias. 159

mur per scientiam acquisitam, vel experimentalem, debeamus operari dependenter à phantasmatis; nam, cum scientia istae acquisita sint per sensus, seu per actus, dependenter à sensibus elicitis, isti reliquerunt etiam species sensuales, seu phantasmata, & ita quidem connexas cum spiritualibus, ut istae excitari non soleant, nisi etiam excitentur species phantasmaticae: e contra, cum scientia infusa non sit acquisita per sensus, etiam non debet operari dependenter à sensibus. De his igitur tribus, vel quatuor scientiis, modò quaestio est, an eas Christus, adhuc viator in terris, habuerit; nam modò in oculis eum frui visione beatifica, atque esse praeditum omni scientiae plenitudine, est manifestissimum.

541. Dico 1. Christus ut homo, adhuc in terris degens, jam habuit visionem beatificam, seu sic dictam scientiam visionis beatificae, adeoque simul fuit viator, & comprehensor. Haec conclusio, teste Eximio Doctore *tom. 1. in 3. p. disp. 25. sec. 1. §. Sed quares.* licet non sit omnino certa de fide, non potest tamen sine temeritate negari. Prob. 1. ex illo *Joan. 1. v. 18.* *DEUM nemo vidit unquam: Unigenitus Filius, qui est in sinu Patris, ipse enarravit*: quasi diceretur: *Unigenitus, qui vidit, ipse enarravit.* Sicut autem unigenitus, seu Christus, per humanitatem enarravit, ita etiam per humanitatem vidit: & ita explicant hunc locum SS. Augustinus *17. 3. in Joan.* Cyrillus: Chrysolomus apud Suarez, *sec. modò cit.*

Iterum *Joan. 3. v. 11.* ait Christus, *Quod scimus, loquimur, & quod vidimus, testamur*: ubi apertè loquitur de se ut homine, & loquitur inter alia etiam de mysterio SS. Trinitatis: ergo hoc mysterium vidit visione beatifica; quia aliter propriè videri SS. Trinitas non potest. In eundem sensum ait Dominus *Joan. 8. v. 38.* *Ego, quod vidi apud Patrem meum, loquor.* Confir. Transfiguratio Domini juxta SS. Patres non fuit collatio novae gloriae: sed tantum exterior manifestatio gloriae jam latentis in anima Christi: ergo jam tunc anima Christi fuit beata, adeoque visione beatifica fruita. videatur Suarez *sec. cit. per totam.*

542. Probatur 2. conclusio etiam à ratione. Primò. DEUS humanitati Christi se totum dedit per intimam conjunctionem: ergo non negavit ei suum intuitivum aspectum, in quo stat visio beatifica. Secundò. Hic homo erat Filius DEI naturalis: at qui filius naturalis innocens non debet arceri à conspectu patris: ergo. Tertio. Filio naturali debetur hereditas, & quidem statim, si pater nunquam sit moriturus, & filius jam sit aetate maturus, ut contingit in nostro casu; nam DEUS Pater non moritur, & Christus jam in utero Virginis, seu in primo instanti suae conceptionis, fuit quoad usum rationis vir; hinc *Jerem. 31. v. 22.* dicitur: *Femina circumdabit virum*: ergo jam in primo instanti conceptionis habuit visionem beatificam.

Quartò. Christus etiam in vita mortali, fuit caput hominum, & Angelorum, atque auctor omnis gratiae, & gloriae: ergo non decuit, ut ab Angelis jam beatis superaretur sapientia, & gloria: sed, cum Angeli, post brevissimam viam, acceperint gloriam, decuit, ut Christus eam statim haberet, non ut praemium, sed ut proprietatem. Quintò. Anima purgantes, impedita ab aspectu DEI, cruciantur vehementissimè: sed talis cruciatus, & violentia non convenit Christo: ergo. Sextò. Si Christus non habuisset statim visionem beatificam, multa de DEO ignorasset, & profecisset in scientia ita, ut multa de novo didicisset: hoc autem negant SS. Patres apud Suarez *tom. 1. in 3. p. disp. 25. sec. 1. §. Dico ergo secundo. sub finem.* ergo. Denique, si Adam, ut auctor naturalis, fuit statim perfectus in donis naturalibus, etiam Christus, ut auctor supernaturalis, gratiae, & gloriae, debuit in donis supernaturalibus, inter quae vel maxime est visio beatifica, statim esse perfectus, adeoque statim habere visionem illam.

543. Dico 2. Christus etiam habuit scientiam infusam, tam naturalem, quam supernaturalem, hoc est, tam eam, quae tendit in objecta, quorum cognitio debetur naturaliter homini, quam eam, quae tendit in objecta, quorum cognitio ab homine tantum habetur supernaturaliter. ita teste Lugone *de incarn. disp. 20. sec. 1. n. 3.* communior, & probabilior Theologorum cum S. Thoma *3. p. q. 11. a. 1. incorp.* Probatur autem conclusio. *Isaie 11. v. 2.* dicitur de Christo: *Requiescet super eum spiritus Domini, spiritus sapientiae, & intellectus, spiritus consilii, & fortitudinis, spiritus scientiae &c.* ergo Christus habuit scientiam infusam omnem.

Hanc consequentiam infert ex his textibus S. Thomas *loc. modò cit.* nam, ut ait S. Doctor sub istis *comprehenduntur omnia cognoscibilia; nam ad sapientiam pertinet cognitio omnium Divinorum, ad intellectum autem pertinet cognitio omnium immaterialium: ad scientiam autem pertinet cognitio omnium conclusionum: ad consilium autem cognitio omnium agibilium.* Rursus *Joan. 1. v. 14.* dicitur de Christo: *Vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre, plenum gratia, & veritatis*: quae verba interpretes communiter exponunt, de donis intellectualibus Spiritus Sancti; & de multiplici scientia Christi, distincta à infusa, adeoque de scientia infusa, itémque de acquisita, seu experimentalis, de qua paulò post.

Prob. conclusio etiam ratione. Nulla Christo neganda est perfectio, quae convenienter ei potest attribui, & quae cum statu merendi composibilis est, ac utilis ad finem incarnationis: sed talis etiam est scientia per se infusa: ergo. Confirm. Angeli praeter cognitionem creaturarum in Verbo, quam S. Augustinus *l. 11. de civit. DEL. c. 7.* scribit posse dici *manere*, seu cognitionem maturi-

nam, etiam habent cognitionem creaturam in se ipsis, quam idem S. Augustinus *ibidem* docet posse *vesperam* vocari: quæ scilicet cognitio habetur à scientia infusa: ergo hæc scientia neque Christo est neganda.

544. Dico 3. Christus etiam habuit scientiam acquisitam, & experimentalem, ita rursus communis. *Scientia experimentalis* dicitur, quæ dependenter ab actibus experimentalibus sensuum acquiritur, & pro suo objecto formali habet ipsam experientiam, præsentem, vel præteritam, sensibus externis hautam, adeoque versatur solum circa eas res, quæ sub experientiam sensuum cadunt. Hæc etiam potest aliquo modo dici scientia acquisita: quamvis hic scientia acquisita, tanquam distincta ab experimentalis, dicatur, seu intelligatur illa, quæ acquiritur, dum intellectus, ut vocant, à phantasmatis abstrahit species, sive illis iuvatur ad eliciendas cognitiones abstractivas, seu ænigmaticas, cognoscendo universalialia, rerum essentias, itæque res spirituales ad modum corporearum.

Probo autem, utramque hanc scientiam dari in Christo. Uterque hic modus cognoscendi inprimis ex una parte non repugnat dignitati Christi Domini, neque aliis ejus scientiis: ex altera vero parte est proprius, & naturalis animæ, adhuc corpori unitæ: ergo, sicut Christus juxta Cor. 12. & Patres, assumpsit naturam humanam cum omnibus proprietatibus suis, ita, ut humano modo creverit, senserit, locutus fuerit, fatigatus, & motus &c. ita etiam assumpsit modum intelligendi humanum, scilicet per experientiam sensuum, & species à phantasmatis abstractas. Sed adhuc quæri potest, an hæc scientia fuerit Christo per accidens infusa: an vero ipsæmet successivè ex propriis actibus eam acquisiverit. Iraque.

545. Dico 4. Has scientias, nempe acquisitam, & experimentalem, saltem in partem, non accepit Christus statim sub initium vitæ: sed successivè mediis actibus suis eas comparavit. ita communior cum S. Thoma 3. p. q. 12. a. 2. in corp. ubi expressè retractat, quod alibi dixerat, scilicet in 3. dist. 14. q. 1. a. 3. *quæstionum*. 4. Prob. Christus scientiam aliquam experimentalem acquisivit, quando singularia per sensationes cognovit; tunc enim eadem naturaliter cognovit, etiam per interlectiones: ergo, sicut sensatio reliquit speciem sui in sensu interno, sic intellectus reliquit speciem sui in mente, seu intellectu, ex qua specie dein nata est memoria intellectiva, quæ est ipsa scientia experimentalis: & de hoc teste Haunoldo l. 4. tract. 1. controu. 3. n. 371. nemo dubitat.

546. Jam loquendo etiam de scientia acquisita (prout hæc non est tantum rerum sub sensu cadentium, sed etiam aliarum) etiam ista fuit à Christo successivè obtenta, nec statim sub initium vitæ totaliter habita. ita Haunoldus l. 4. tr. 1. controu. 3. n. 372. & alii ab eo n. 371. citati. Prob. 1. De Christo dicitur Luc. 2. v. 52. *Proficiebat*

sapientiâ, & ætate, & gratiâ: quem tex. cum Acta Concilii Ephesini apud Binium in appendice 3. ad rom. 4. seu in scholio Cyrilli 6. 12. explicant de vero profectu Christi secundum humanitatem in sapientiâ: sic enim ibi habetur: *Et si dicitur proficere JESUS, & sapientiâ, & gratiâ, dispensationis hic ratio est; DEUS enim Verbum humanitatem more suo proficere permittebat. . . . Corporele quidem est augmentum: & profectus gratiæ, & sapientiæ, humanitatis magis mensura convenit.*

In eandem sensum hæc verba accipit S. Thomas 3. p. q. 12. a. 2. in corp. dicens. *Sed contra est, quod dicitur Luc. 2. quod JESUS proficiebat sapientiâ, & ætate, & gratiâ apud DEUM, & homines. Et Ambrosius dicit, quod proficiebat secundum sapientiam humanam, humana autem sapientiâ est, quæ humano modo acquiritur, scilicet per lumen intellectus agentis: ergo Christus secundum hanc scientiam proficit.* Similiter eadem Evangelii verba exponunt alii SS. Patres, Athanasius, Epiphanius, Cyrillus, Fulgentius, Beda, apud Maldonatum in c. 2. Luc. v. 40.

Jam sic. Profectus Christi non fuit in visione beatifica, nec in scientia infusa, ut fatur adhaerentij ipsi; hæ enim scientiæ simul initio infusæ sunt totæ (saltem quoad habitum, & numerum objectorum finitum, de quo paulo plura infra à n. 507. & 571.) ut expressè docet S. Thomas 3. p. q. 12. a. 2. in corp. nec etiam fuit tantum profectus scientiæ experimentalis, quæ non videtur posse stricte dici sapientiâ: ergo fuit profectus scientiæ acquisitæ, quatenus Christus successivè effectus etiam immateriales per supremas causas evidenter, sed abstractivè cognovit. Sic etiam explicari potest convenienter illud Apostoli de Christo ad Hebr. 5. v. 8. *Didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam*; cum enim obedientia spiritalis sit, per experimentalem scientiam disci non potuit: ergo eam didicit Christus per scientiam acquisitam, quæ in Christo, ut ait S. Thomas 3. p. q. 12. a. 2. in corp. per hujusmodi abstractionem specierum potuerit augmentari, & per quam ipse potuit evidenter inferre alia, etiam obedientiam. Addit Haunoldus, sic posse optimè explicari confortationem Christi in horto, ab Angelo factam, de qua vide ipsam l. 4. tr. 1. n. 377. & seq.

547. Probatur 2. conclus. ratione S. Thomæ 3. p. q. 12. a. 2. in corp. ubi sic ait: *Cum extrahere species intelligibiles à phantasmatis sit quadam naturalis actio hominis secundum intellectum agentem, conveniens videtur, hanc etiam actionem in Christo ponere. Et ex hoc sequitur, quod in anima Christi aliquis habitus scientiæ fuerit, qui per hujusmodi abstractionem specierum potuerit augmentari.* Nempe cognoscere per species, virtute intellectus agentis abstractas, universalialia, res spirituales, essentias, ac substantias rerum, & sic progressu temporis acquirere scientiam abstractivam, est proprium homini, præsertim adhuc mor-

tali: ergo etiam hanc proprietatem habuit Christus. Confirm. Potissima ratio asserendi utramque scientiam est; quia Christus more nostro usus est sensibus, per quos objecta causarunt species sensitivas, & istæ median- te phantasia causarunt species intellectuales: consequenter potuit Christus reflexè cognoscere sensationes, & objecta earum, atque abstrahere etiam species abstractivas: hæc autem ratio probat, utramque scientiam istam à Christo esse acquisitam more nostro: ergo. Neque est ulla ratio confugiendi ad miraculum, quo hæc scientia Divini fuerit infusa; nec enim dedecet Christum hic modus successivè acquirendi scientias: nec talis scientia statim ab initio fuit debita Christo: certè hoc nec ex Scripturis, nec ex ratione potest probari: uti tamen à n. 541. probatum est, statim ei debitam fuisse visionem beatificam.

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones.

548. **O** B. 1. contra 1. concl. Christus viator non habuit gloriam corporis: ergo nec habuit gloriam animæ, vel visionem beatificam. Confirm. Luc. 24. v. 26. dicitur: *Oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam*: ergo ante passionem non habuit gloriam. Resp. neg. confeg. Subtractio gloriæ animæ non erat conveniens Filio DEI, ut probatum n. 542. nec erat necessaria ad finem redemptionis nostræ: fuit tamen conveniens, & utilis subtractio gloriæ corporis, & necessaria, ad sustinendos dolores, & ærumnas, ac dandum nobis in his patientiæ exemplum.

Nec dicas, plus meritum fuisse Christum, si non habuisset visionem beatificam; eo quod magis tunc fuisset liber; nam merita Christi in concreto omnia sunt æqualia, ut fuscè probatum n. 352. si autem loquamur de actione in abstracto, tunc, quantum visio beatifica tollit merito in ratione libertatis, tantum potest ei addere in ratione intensio- nis: vel quia clarius proponit motiva, vel quia constantius affigit suo objecto. Ad confirm. dist. confeg. Christus ante passionem non habuit gloriam accidentalem. confeg. confeg. non habuit essentialem. neg. confeg. ita intelligitur hic textus communiter. vide n. 494.

549. Ob. 2. Justis aliis, etsi sint filij adoptivi DEI, differunt tamen gloria, seu hæreditas usque post mortem: ergo etiam ita dilata est Christo. Confirm. Christus simul cum visione beatifica non potuisset tritari in horto: ergo tunc non habuit visionem beatificam. Resp. neg. confeg. Justis tantum debetur gloria remota, & conditionatè, sub conditione perseverantiæ, quam conditionem utique potuit DEUS apponere, dum eos adoptavit; non enim eodem modo debetur hæreditas filio adoptivo, sicut naturali; nam filio naturali, qualis est Christus, de- R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. II.

betur hæreditas, id est, gloria proximè, & absolute, ratione unionis hypostaticæ. Adde, alias rationes allatas n. 542. quæ non militant pro aliis justis.

Ad confirm. neg. ant. licet enim non sit compossibilis visio beatifica, aut gloria, cum dolore perpetuo, (nam videtur difficile captu, quod dolor possit esse perpetuo conjunctus cum beatitudine) est tamen compossibilis cum aliquo dolore. 1. si hic tantum sit temporalis 2. si dolor serviat ad meritum, qualiter serviebat in Christo ad meritum pro alijs, & etiam pro se, saltem in ordine ad gloriam accidentalem: quin imò etiam serviebat ad dandum nobis exemplum patientiæ, & conformitatis cum voluntate DEI. 3. si dolor sit de alio objecto materiali, quàm de quo est gaudium, ex beatifica visione ortum: gaudium autem Christi erat de bonis DEI intrinsicis, vel etiam de sua beatitudine: ac verò dolor, & tristitia ejus, erant de malis DEI extrinsecis, seu illius offensis, de tormentis proprijs, in corpore sustinendis, de ruina etiam, & perditione hominum, quibus redemptio non erat profutura &c. quæ non erant objecta gaudij.

550. Ob. 3. contra 2. conclus. Scientia infusa, item acquisita, & experimentalis, est in Christo superflua; cum ipse habeat visionem beatificam: ergo non debeat admitti. Confirm. DEUS non cognoscit creaturas in se ipsis: ergo neque Christus, adeoque non cognoscit per scientiam infusam. Resp. neg. ant. etsi enim Christus omnia, quæ cognoscit per scientias alias, jam prius cognosceret per visionem beatificam (quod tamen multi negant) non ideo essent superflua illa scientiæ alia; quia per illas alio modo objecta cognosceret: quod sufficit in hominibus, & Angelis, ad admittendas diversas scientias. Sed neque obest, quod creatura jam perfectius videatur in DEO; nam non est excludendus à Christo modus cognoscendi tantum negativè imperfectior, sicut non excluditur ab Angelis cognitio vespertina, de qua n. 543. Quamvis autem hæc scientia, in Christo non spectet ad beatitudinem essentialem, tamen possunt asserre gaudium accidentale. Ad confirm. neg. ant. cujus oppositum multis probavi in tr. de DEO n. 323.

551. Ob. 4. Conjunctio animæ cum corpore repugnat modo cognoscendi proprio scientiæ infusæ: ergo hanc non potuit habere Christus in statu viæ. prob. ant. anima unita corpori dependet in operando à phantasmatis: atqui scientia per se infusa, & modus cognoscendi per illam, ab his non dependet: ergo. Confirm. 1. Ideo hæc scientia admittitur in Angelis; quia non dependet à phantasmatis: ergo non debet admitti in Christo viatore. Confirm. 2. Visio beatifica excludit fidem: ergo etiam scientiam abstractivam.

Resp. 1. Juxta multos, teste Haunoldo l. 4. tr. 1. n. 370. Christus in via habuit corpus, non quidem gloriosum, sed tamen ita dispositum, ut non impediret cognitionem,

nem, independentem à phantasmatis eliciendam, sive talem, quæ esset propria scientiæ infusæ, utpote, quæ non exigit applicationem objectorum, mediatis sensibus faciendam. Potesant tamen nihilominus stare simul cum ea scientia sensationes, ita tamen, ut non concurrerent ad actus illius, sed tantum concomitantur se haberent: adeoque, ut ait Haunoldus, Christo ad exercendam scientiam infusam opus non fuit exacti, aut rapti.

Imò Antonius Perez apud Haunoldum *loc. modo cit.* putat, dependentiam à phantasmatis in nobis oriri ex rebellionem carnis contra animam, quæ faciat, ut anima non possit pro libitu vincere corpus: quæ rebellio utique in Christo locum non habuit. His præmissis dist. ant. conjunctio animæ cum corpore repugnat modo cognoscendi proprio scientiæ infusæ, si corpus non sit rite dispositum, ut requiritur ad actus illius scientiæ. conc. ant. secus. neg. ant. & conseq. ad prob. dist. ma. anima dependet à phantasmatis, in corpore non disposito pro scientia infusæ, conc. ma. in corpore disposito. neg. ma. & conc. mi. neg. conseq. Si autem ista sententia Perezii, vel aliorum, hic adducta, non supponatur vera. Resp. 2. dist. ant. conjunctio illa repugnat scientiæ infusæ naturaliter. om. ant. de potentia absoluta. neg. ant. & conseq. Cum ipsa scientia sit supernaturaliter infusæ, potest etiam modus eam utendi esse supernaturalis: unde ad prob. dist. ma. anima unita corpori dependet à phantasmatis naturaliter. conc. ma. absolute, & indispensabiliter. neg. ma. & conc. mi. neg. conseq.

552. Ad 1. confirm. neg. conseq. quia anima Christi, vel ob supernaturalem modum agendi, vel ob dispositionem extraordinariam corporis (qualis scilicet dispositio in Beatis erit post diem iudicii, & juxta multos, teste Haunoldo *l. 4. tr. 1. n. 370.* fuit jam in Christo viatore) non necessitudo in omnibus cognitionibus dependebat à phantasmatis; alias Christus neque potuisset habere visionem beatificam, quod est falsum. Ad 2. confirm. neg. conseq. Scientia infusæ non est obscura: fides autem à Beatis, excluditur propter obscuritatem; nam DEUS, saltem in hac providentia nihil amicis suis, jam in celum admissis, revelat obscure, ut docet nos Apostolus.

An autem non possit, saltem de absoluta potentia, fides stare cum visione beatificæ, ita, ut aliqua saltem objecta credantur, hic non est locus disputandi. Plures id fieri posse censent, nec videtur statim posse ostendi implicantia. Unde negandum etiam est, quod quidam dicunt, imperfectam passionem excludi perfectam; non enim semper à perfectiori excluditur minus perfectum.

553. Ob. 5. contra 4. conclus. Adam, & Salomon habuerunt scientiam acquisitam, & experimentalem, per accidens infusæ: ergo multo magis eas scientias infusæ habuit Christus. Confirm. 1. Beati simul ha-

bent visionem beatificam, & scientias supernaturales, ac naturales: ergo etiam Christus in instanti conceptionis istas omnes habuit. Confirm. 2. Saltem debuit Christus habere eas species infusæ, quas non potuit habere ab objectis; eoquod ista in ejus sensu non incurrerint: ergo saltem habuit eas scientias partialiter infusæ. Resp. neg. conseq. Adam statim creatus est in ætate virili, debuitque statim præcellere toti mundo; unde debuit statim habere scientias istas: nec etiam potuit expectari, donec per sensus eas acquireret; eoquod non habuerit scientiam aliam. E contra Christus habuit duplicem aliam scientiam, scilicet visionem beatificam, & scientiam per se infusam: insuper Christus natus est infans, potuitque ante necessarium usum scientiæ acquisitæ, & experimentalis, per experientiam sensuum istas scientias acquirere. De Salomone quoque sufficit dicere, eum debuisset tunc statim gubernare regnum, & quidem juxta providentiam DEI specialiter benevolam, cum speciali laude sapientiarum; unde, cum etiam ipse non habuerit tunc aliam scientiam, ad regnum ita gubernandum sufficientem, debuit acquisita, vel experimentalis, per accidens ei infundi.

Ad 1. confirm. conc. ant. neg. conseq. Christus etiam non habuit statim in conceptione corpus gloriosum, quod tamen habent Beati, statim post reunionem: ergo etiam non debuit, statim initio habere scientias naturales. Dein has scientias Beati habent; quia vel antecederent in vita eas sibi compararunt, quando nondum fuere beatificati: vel certe, si in infantia, vel antequam eas scientias acquisiverunt, mortui fuere, per se ipsos acquirere non potuerunt, adeoque infusæ recipere debuerunt: quæ rationes non urgent pro primo instanti conceptionis Christi. Nihilominus tamen verissimum est, Christum fuisse plenum gratiæ & veritatis. *Joan. 1. v. 14.* quia jam à primo conceptionis instanti habuit visionem beatificam, & scientiam infusam.

Ad 2. confirm. neg. antec. Non est opus, ad acquirendas species abstractivas, perpetuo sensuum externorum usu, & omnium sensibilibus perceptione, aut applicatione; nam multi sensibus pauca percipiunt, & tamen, assidua rerum consideratione, longè perfectiores scientias comparant, quam alii, qui sensibus per omnia vagantur.

Addit Haunoldus. *l. 4. tr. 1. n. 382.* Christum ex providentia DEI habuisse objecta, sibi occurrentia tali ordine, & dispositione, ut commodissime potuerit species inde acceptis uti, ad gerendas alias, & alias species abstractivas, magis universales, & scientificas, ut tandem acquisiverit scientias in perfectiori gradu, quam Adamus. Addit S. Thomas *3. p. q. 12. a. 2. in corp.* habitum scientiæ (non per se infusæ, quod *ibidem* expresse negat S. Doctor, sed acquisitæ, vel experimentalis) potuisse in Christo augmentari, ex hoc scilicet, quod *initio*

intellectus agens, post primas species, intelligibiles abstractas à phantasmatis poterat etiam alias, & alias abstractas.

554. Ob. 6. Proficere in scientia est imperfectio: ergo non convenit Christo. Confirm. 1. Christus non profecit in visione beatificæ, aut scientia infusæ: ergo neque profecit in scientia acquisita, seu abstractiva. Confirm. 2. S. Damascenus. *l. 3. orthodox. fidei c. 22.* ait: *Qui autem cum progressus in sapientia, & gratia perinde fecisse videntur, ac sensuum incrementum acciperet, non à primo illo carnis ortu factam esse unionem asserunt, nec personalem unionem suentur* (textum exhibet editio Parisina *n. 1577.* licet apud S. Thomam *3. p. q. 12. a. 2. art. 3.* paulo aliter verba sonent, quamvis quoad sensum convenientes) ergo Christus in nulla scientia profecit.

Resp. S. Thomas *loc. modo citato* hæc tria sibi objicit, ac jam dissolvit. Dein eodem modo videri potest, quod crescere ætate, & corpore, sit imperfectio; cum tamen hoc incrementum eorum datum fuerit in Christo, in form. dist. ant. est imperfectio (intellige positive talis) proficere in scientia, ita, ut proficiens non habeat perfectionem scientiæ, sibi pro eo tempore congruentem. conc. ant. aliter quomodocunque proficere in scientia. neg. ant. & conl. Habuit autem Christus semper perfectionem cujuscumque scientiæ, proportionatam suæ ætati; unde S. Thomas *loc. modo cit. ad 2.* ait: *Hæc etiam scientia in Christo semper, fuit perfecta secundum tempus: licet non semper fuerit perfecta simpliciter, & secundum naturam.* Dixi supra, intelligendam esse imperfectioem positive talem; neque enim à Christo excludenda est omnis imperfectio negativa; alias non esset homo.

Ad 1. confirm. neg. conl. Visionem beatificam, & scientiam infusam, Christus non acquisivit humano modo: sed supernaturaliter à DEO immediate, tanquam effectum agentis infinite virtutis, ut Angelicus loquitur *cis. n. ad 1.* atque adeo accepit simul totas: scientiam autem acquisitam, & experimentalem acquisivit Christus per suum intellectum creatum finitæ tantum virtutis, & quidem modo humano: adeoque est magna disparitas. Ad 2. confir. S. Thomas *cis. n. ad 3.* ait, explicandum esse S. Damascenam de instanti, qui dicit, Christum in omni prorsus scientia profecisse, etiam in infusæ, & beatificæ, quæ causatur ex unione ad Verbum: non autem intelligendum esse de illis, qui tantum dicunt, Christum profecisse in scientia illa, quæ ex naturali agente causatur. in forma neg. conl. conseq.

555. Ob. 7. Christus juxta nos debuisset plura dicere, e. g. audiendo ea ab hominibus: sed hoc eum dedecet; cum ipse sit Doctor, & Magister omnium: ergo. Confirm. Christus statim potuit uti ratione: ergo debuit etiam habere statim scientias, quibus instructus perfecte ratiocinaretur. Resp. neg. ma. Dicere, rigorosè loquendo, est acquirere scientiam, vel notitiam de re,

quam quis, prius omnimodè ignoravit: quod non verificatur in Christo, qui jam omnia longè perfectius noverat, quam alii homines, sive per visionem beatificam, sive per scientiam infusam. In sensu autem minus rigoroso potest dici, Christum aliqua didicisse; sic enim ait S. Paulus de Christo *ad Hebr. 5. v. 8.* *Didicit ex illis, quæ passus est, obedientiam.* Ad confirm. neg. conl. potuit enim Christus perfectissime uti ratione, & ratiocinari, ratione aliarum scientiarum: ratiocinatio autem ex scientia acquisita, juxta ordinem providentiæ Divinæ, tunc necesse videbatur congrua Christo, volenti propter nos assumere conditionem statû infantilis, saltem quoad ea, quæ non aliunde probantur, ab ipso ex illo statu non fuisse assumpta.

556. Ob. 8. *Luc. 2. v. 52.* dicitur de Christo: *Proficiebat sapientia, & ætate, & gratia, apud DEUM, & homines:* ergo non aliter profecit sapientia, quam gratia: sed ista non profecit, nisi apparetur; nam statim in conceptione omnem simul gratiam Divinitus accepit: ergo etiam, non nisi apparetur, profecit sapientia, seu scientia, & hanc quoque statim omnem in conceptione accepit. Confirm. 1. Christo statim sub initium fuerunt infusæ habitus naturales virtutum moralium: ergo etiam ei fuere infusæ virtutes intellectuales naturales.

Confirm. 2. Prudentia, tanquam reliquarum virtutum regula, supponit notitiam principiorum speculativorum: sed Christus statim habuit infusam prudentiam naturalem: ergo habuit etiam infusam notitiam illorum principiorum, seu habitus intellectuales. Resp. 1. neg. mi. sublimp. Gormaz *de incarn. n. 66.* vult per gratiam ibi intelligi pulchritudinem corporis juxta illud *Prov. 31. v. 30.* *Fallax gratia, & vana est pulchritudo in hac pulchritudine autem potuit Christus recipi proficere.* Alii per gratiam ibi intelligunt benevolentiam apud DEUM, & homines, quam Christus operationibus suis adeptus est, quæque etiam accidentaliter potuit aliquo modo crescere.

Si hoc dicere non placet, Resp. cum Maldonato *in Luc. 2. v. 40.* neg. 1. conseq. quæ negata nullam vim amplius habet argumentum. Non semper in Scripturis verba, etiam quando immediate junguntur, sumuntur in eodem sensu: sic, dum Christus ait *Matth. 8. v. 22.* *Dimitte mortuos sepelire mortuos suos:* prima vice intelligit mortuos spiritualiter, seu moraliter: secunda vice intelligit mortuos physice: sic *Joan. 20. v. 17.* idem Dominus ait: *Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum:* quin DEUS eodem modo sit Pater postea, quo modo est Pater Christi: sic *Luc. 2. v. 41.* per parentes ejus, seu Christi, intelligitur tam B. Virgo, quam S. Josephus: quin hic eadem ratione, ac B. Virgo, sit parens Christi. Unde, licet Christus dicatur eo textu profecisse sapientia, & ætate, & gratia, tamen non eodem modo debet accipi illud proficiebat respectu sapientie.

fapientie, & gratie, ac etatis; nam in etate profecit, seu crevit physicè: in sapientia, seu scientia, profecit partim physicè, & realiter, nempe in scientia acquisita, & experimentalì: partim profecit apparenter, scilicet in visione beatifica, & scientia infusa.

557. Similiter quoad gratiam (si per hanc intelligas gratiam supernaturalem habitualem) crevit Christus solum apparenter; quia eam hominibus successivè magis ostendit. Licet autem dicatur Christus etiam crevisse gratià apud DEUM, non refert; quia, ut advertit Maldonatus *in c. 2. Luc. v. 40. verba apud DEUM significant idem, ac verè: revera autem, seu in veritate, Christus etiam in conspectu DEI, seu coram DEO, magis semper ostendit suam gratiam. In ipsa autem gratia habituali Christus nullum physicum augmentum accepit; quia ea tota statim in instanti conceptionis ipsi fuit infusa; tanquam principium, saltem mediatum, operationum supernaturalium, & amentura visionis beatificæ, quæ in Christo maxima fuit. Addit Gorman *de incarnat. n. 61.* Christum non crevisse in gratia habituali; quia jam erat beatus: sicut non crescunt alii Beati. Longè aliter autem se res habet in scientia acquisita, & experimentalì naturali, quæ non fuerant Christo sub initium vitæ connaturales, nec necessariæ ad operationes.*

Ad 1. confit. Quidam negant antec. maxime, qui defendunt, habitus naturales identificari cum speciebus experimentalibus. Alii negant, Christum elio ille actus virtutum tantum naturalium; unde ajunt, non fuisse ei necessarios habitus naturales. Ego om. antec. neg. confeq. Si Christus statim habuit habitus naturales virtutum moralium infusos, tunc ideo eos habuit, ut facilius eliceret eorum actus: at ad actus intellectuales, seu ad cognoscendum, non fuerunt ei necessarii habitus naturales intellectuales; cum initio sufficeret scientia infusa. Ad 2. confit. neg. mi. non enim Christo statim necessaria fuit prudentia naturalis acquisita; cum jam habuerit supernaturalem infusam: brevi autem etiam obtinuit acquisitam naturalem ob summam ingenii perspicaciam.

558. Ob. 9. SS. Patres, qui nobis favent, possunt exponi de scientia tantum experimentalì: alii autem nobis refragantur: ergo nostra sententia non subsistit. Confir. Species, à phantasmatis abstractæ, sæpe tantum probabiliter, aut fallaciter, objectum representant: ergo vel fuissent otiosæ in Christo, vel hictantum opinativè, aut fallaciter, objectum cognovisset: neutrum potest dici: ergo. Resp. neg. antec. quod non probatur: quamvis autem Patres aliqui refragari nobis videantur, plures, & majoris ferè autoritatis, nobis favent, quos citavimus *n. 546.* Ad confir. om. antec. neg. confeq. Vel Christus, scientiâ infusâ jam præillustratus, non abstraheret species tantum probabiles, & fallaces: vel iis non

utebatur ad assensum absolutum, sed tantum ad modalem, vi cuius solum assentiebatur in tantum, ut affirmaret, quod vitæ apparenter, hominibus hoc, vel illud, probabile sit; nam lubens concedo, quod assensus tantum probabilis, aut fallibilis, sicut & error, Christum non deceat.

ARTICULUS IV.

Quenam Objecta per has Scientias Christus cognoverit.

559. Supponendum 1. quod humanitas Christi longè clariore visione beatifica fuerit prædita, quam omnes alii Beati simul sumpti; nam longè ampliori gratia, cui tamen visio beatifica correspondet, fuit donata: & nos ipsi omnem nostram gloriam, ex meritis Christi, tanquam de plenitudine capitis nostri, accepimus, sicut rivi aquas ex mari accipiunt. Certè incomparabiliter majorem gloriam habuit Christus quæ homo, quam omnes alii Beati: hæc autem, saltem partialiter, statim in visione beatifica, adeoque Christus quæ homo etiam habuit majorem, & perfectiorem visionem beatificam. Interim tamen visio illa non fuit comprehensiva DEI; nequit enim DEUS ab ulla creatura comprehendi; quia non potest intellectus creatus, & hoc ipso finitus, ulla sua cognitione, adquire infinitam cognoscibilitatem Divinam, ut est per se clarum.

560. Supponendum 2. quod, sicut Beati, ita & Christus, per visionem beatificam, videat in Verbo, hoc est, in DEO, non tantum DEUM, sed etiam alias res creatas, quas DEUS, qui est eminenter species intelligibilis omnium rerum, repræsentat tanquam speculum, sed voluntarium; quia scilicet, quando vult, quomodo vult, & quantum vult, repræsentat.

Ubi ex occasione noto, quod juxta eos, qui dicunt, volitiones, & cognitiones DEI contingentes, non esse adæquatè identificatas cum DEO, non possint in DEO videri res create: ut existentes pro ulla differentia temporis; nam predicata DEI necessaria non habent connexionem cum creaturis existentibus, ut est clarum; unde tantum videri possunt res ut possibiles. ex quo tamen ipso potest fors impugnari ea opinio; nam sequitur, quod neque DEUS, formaliter in se ipso, tanquam in speculo, possit videre rem ullam creatam existentem, adeoque creaturas existentes non possit videre in se ipso, sed tantum in seipsis, vel certè in complemento extrinseco sui decreti: quod sanè videtur difficile. In nostra autem sententia, quæ asserit, actus contingentes DEI esse realiter ipsi identificados (quanquam virtualiter ab essentia Divina distinctos) possunt in Verbo realiter sumpto videri omnia creata, tum possibilia, tum existentia pro quocunque tempore.

561. Ulterius advertendum ex Haulnoldo *l. 4. tr. 1. n. 367.* quod, si visio beatifica fuerit directiva actuum liberorum Christi (quod videtur hic auctor velle probare ex eo, quod visio beatifica summè movet Christum ad amorem DEI, & aliarum virtutum) tunc non poterit Christus eos actus ut absolute futuros prævidere in visione beatifica. Ratio est; quia alias actus illi non amplius fuissent liberi; nam visio illa est essentialiter cum ipsis actibus connexa; quia est essentialiter vera: si jam insuper esset directiva, esset inimpedibilis, saltem, nisi simul tolleretur directio actuum, seu cognitio, illuminans ad actus eliciendos; quæ tamen ratione impediretur ipse actus primus proximus, seu libertas ad eos actus, adeoque ea visio non esset impedibilis stante libertate.

Ex quo consequitur, quod non possent illi actus liberè elici; quia, quod est essentialiter connexum cum actu, & simul inimpedibile, stantel libertate, seu acta primo libero, tollit libertatem, ut probatum *in tract. de DEO à n. 450. & 378.* & ratio clara est; quia in hac suppositione non datur potestas ad oppositum; nec in sensu composito, propter essentialem connexionem visionis cum actu: nec in sensu diviso; quia hic ipse tollit actum primum liberum, hoc est, ipsam libertatem. Quare, supposita ea directione, debet Christus suos actus liberos, ut absolute futuros, videre per aliam visionem, seu scientiam, non directivam eorundem actuum liberorum, atque impedibilem per actus oppositos: & possunt tunc illi videri in seipsis per scientiam infusam.

562. Supponendum 3. Christum etiam ut hominem non habuisse ullam ignorantiam positivam; hæc enim non est tantum qualiscunque nescientia: sed est nescientia earum rerum, quæ quis juxta conditionem sui statûs scire possit, ac deberet: talis autem nescientia longè est à Christo; ab ipso enim longè abest omnis imperfectio positiva, qualis utique est nescire res ad suum statum pertinentes. Sanè Christo tribuenda est omnis perfectio, quæ ipsi convenienter tribui potest, ut fatentur omnes, & diximus supra *n. 543.* Unde Christus omnia scit, quæ ad ipsum, aut ejus statum spectant: & hinc erraverunt graviter Agnoitæ, quando dixerunt, Christum ut hominem nescire diem, judicio extremo determinatum. Quomodo autem explicandus sit textus *Marci 13. v. 32.* ubi Christus dicit, Filium, sive seipsum, nescire illum diem, dixi fuse *tract. de virt. Theolog. n. 82.* scilicet, Christus eum diem non scivit scientia communicabili, vel quæ faciat alios scire. His suppositis

563. Dico 1. Christum ut homo in Verbo non vidit omnes creaturas possibiles, ita communis Theologorum; quamvis enim Suarez, Tannerus, & alii dicant, si possibilis esset talis cognitio creata, eam etiam Christo tribuendam esse; eoquod omnis perfectio, & scientia ei tribuenda sit, tamen absolute putant, talem cognitionem

non esse possibilem. Probatur conclusio, Anima Christi per visionem beatificam videt omnia, quæ sunt formaliter in DEO: & si videret etiam omnes creaturas possibiles, videret etiam omnia, quæ sunt eminenter in DEO, sive quæ DEUS potest causare: atqui intellectus creatus, qualis est Christi ut hominis, non potest videre omnia, quæ sunt in DEO formaliter, & eminenter: ergo.

Prima pars majoris non negatur; quia hoc secum fert visio beatifica, tanquam clara visio DEI, ut videat essentiam DEI in se intuitivè, & quiddativè, saltem quoad prædicata primaria. Noto autem hic, quod illa vocentur *predicata primaria DEI*, quæ formaliter expriment specialem perfectionem: talia sunt e. g. afeitas, omniscientia, omnipotentia: *predicata secundaria* autem vocentur ea, quæ non expriment specialem perfectionem, à perfectionibus prædicatorum primariorum diversam, sed aliquo modo in illis contentam: sic potentia producendi homines continetur in omnipotentia, scientia de venuro Antichristo in omniscientia &c.

Altera pars majoris etiam patet; quia illud continet DEUS in se eminenter, quod potest causare, seu producere: & quidquid DEUS producere non potest, debet esse Chymæra, adeoque non potest esse perfectio: consequenter non potest in DEO contineri, nec formaliter, nec eminenter (nam per *contineri eminenter* intelligitur *contineri demptis imperfectiõibus*) ergo sciens omnia possibilia sciret omnia, quæ potest DEUS causare, seu omnia, quæ DEUS in se continet eminenter.

564. Probatur etiam minor primi syllogismi. Quidquid sit, an hæc cognitio dicenda sit strictè comprehensiva DEI (de quo fuse Suarez *tom. 1. in 3. p. disp. 26. sec. 2.*) saltem est aliquo modo extensivè comprehensiva, ita, ut penetret totum objectum, & omnia, quæ in illo quovis modo sunt: sed talis cognitio non competit intellectui creato: ergo, prob. mi. meo judicio optime ex SS. Patribus, qui, quando negant, intellectui creato possibilem esse comprehensionem DEI, negant ei possibilem esse omnem comprehensionem, etiam latius dictam.

Sic S. Gregorius *l. 10. moral. c. 7. (in edit. Antwerp. a. 1615. quam habui: alie editiones dicuntur hæc verba habere c. 10.)* ait. *In retributionis autem culmine reperiri omnipotens per contemplationis speciem potest, sed tamen ad perfectum non potest; quia, etsi hunc in claritate sua quandoque conspiciamus, non tamen ejus essentiam plene consuemur; Angelica etiam, vel humana mens, cum ad incircumscripsum lumen inhiat, eo ipso se, quo est creatura, coangustat, & super se quidem per proectum tendit, sed tamen ejus fulgorem comprehendere, nec dilata sufficit, qui & transcendendo, & portando omnia, & implendo concludit.*